

МИГ
НОВИ ПАЗАР - КАСПИЧАН

*„Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони:
Европа инвестира в селските райони“*

ДОКЛАД ОТ ИЗВЪРШЕНИ ПРОУЧВАНЕ И АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ НА МИГ „НОВИ ПАЗАР – КАСПИЧАН“

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВОМР	Водено от общностите местно развитие
МИГ	Местна инициативна група
НПО	Неправителствена организация
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014-2020
УО	Управляващ орган

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на използваните съкращения.....	2
Списък на фигурите.....	4
Списък на таблиците.....	4
1. Обща информация за проучването.....	5
1.1. Цели и задачи на проучването.....	5
1.2. Обхват на проучването.....	5
1.3. Подходи за проучване и анализ на проблемите и потребностите на местните общности на територията на миг.....	6
1.4. Значимост на анкетната карта.....	6
2. Анализ на събраната информация от анкетните карти.....	7
2.1. Структура на анкетната карта.....	7
2.2. Анализ на получените отговори.....	8
2.3. Изводи от резултатите от анкетното проучване.....	23
2.4. Препоръки за изготвяне Стратегията за ВОМР на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ 2023-2027 г.....	24
3. Индентифициране и анализ на заинтересованите страни.....	26

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1: Потенциал за развитие на територията спрямо нагласите на анкетираните.....	9
Фигура 2: Приоритетни за решаване основни проблеми.....	10
Фигура 3: Основни приоритети за бъдещо развитие.....	11
Фигура 4: Основен принос за развитието на територията.....	12
Фигура 5: Приоритетно финансирани стопански сфери.....	13
Фигура 6: Необходимост от включване на други европейски програми в СВОМР.....	13
Фигура 7: Необходимост от включване на други програми в СВОМР.....	14
Фигура 8: Интерес сред анкетираните да кандидатстват по други програми.....	14
Фигура 9: Необходимост от планиране на финансиране на Smart villages.....	15
Фигура 10: Представляващи интерес дейности по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятия“.....	16
Фигура 11: Представляващи интерес дейности по програма „Развитие на човешките ресурси“.....	16
Фигура 12: Представляващи интерес дейности по програма „Образование“.....	17
Фигура 13: Представляващи интерес дейности по програма „Околна среда“.....	18
Фигура 14: Опит на анкетираните в разработването на проекти към стратегията на МИГ.....	18
Фигура 15: Нагласа сред анкетираните лица да кандидатстват с проект пред МИГ.....	19
Фигура 16: Нагласи на бъдещите кандидати пред МИГ за проектна област.....	20
Фигура 17: Сфера за реализиране на най-желания проект.....	21
Фигура 18. Вид на респондентите.....	22
Фигура 19: Полова структура на анкетираните лица.....	22
Фигура 20: Възрастова структура на анкетираните лица.....	23
Фигура 21: Териториално разпределение на анкетираните лица.....	23

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Групи заинтересовани страни на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“.....	27
---	----

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОУЧВАНЕТО

Настоящият доклад от извършени проучване и анализ на потребностите на местните общности на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ е изработен в рамките на Административен договор № 50-34/13.03.2023 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Докладът е разработен в рамките на изпълнение на проекта и е необходим за целесъобразното разработване на Стратегията за водено от общностите местно развитие за територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ за периода 2023 – 2027 г.

1.1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОУЧВАНЕТО

Основна цел – Идентифициране на заинтересованите страни за разработването и изпълнението на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ и установяване на техните потребности.

Специфичните цели на проучването са свързани с:

- Идентифициране на лицата, свързани с разработването и реализирането на стратегията за ВОМР на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ и потенциалните получатели на финансова помощ;
- Идентифициране и анализ на нуждите и приоритетите на местните заинтересовани страни от стопанския, нестопанския и публичния сектори;
- Определяне на потенциала за кандидатстване по отделните мерки на програмите, финансиращи ВОМР от страна на различните групи заинтересовани страни;
- Приоритизиране на избраните мерки, включително размера на бюджетите им и интензитетите на финансиране.

Целите на проучването се постигат чрез изпълнението на следните три задачи:

- Да се определят заинтересованите страни от местната общност на територията на община Нови пазар и община Каспичан, които са част от територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“, чиито интереси и дейности могат и ще бъдат засегнати от разработването и изпълнението на новата стратегията за ВОМР;
- Да се определят потребностите на основните заинтересовани страни във връзка с разработване и изпълнение на стратегията за ВОМР на територията на МИГ;
- Да се анализира събраната информация и да се формулират изводи и препоръки във връзка с разработването и изпълнението на стратегията за ВОМР на МИГ.

1.2. ОБХВАТ НА ПРОУЧВАНЕТО

Обхватът на проучването може да се разглежда в следните три направления:

- **Териториален обхват** – анкетното проучване е направено на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“, чиито граници съвпадат с административните граници на община Нови пазар и община Каспичан;
- **Времеви обхват** – проучването е реализирано в периода 25.04.2023 г. – 31.05.2023 г.;
- **Обхват на целевите групи/респонденти** – всички местни общности на територията на МИГ.

1.3. ПОДХОДИ ЗА ПРОУЧВАНЕ И АНАЛИЗ НА ПРОБЛЕМИТЕ И ПОТРЕБНОСТИТЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ

За анализа на проблемите и потребностите на местните общности на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ са използвани два подхода за събиране на данни и информация от голям брой хора и изследване на техните нагласи, които служат за вземане на информирани решения при планирането на бъдещата Стратегия за ВОМР на МИГ. Подходите са следните:

Анкетно проучване

Анкетното проучване е подход за събиране на информация за потребностите на заинтересованите лица. Избрана е стандартна форма на анкетно проучване, която включва задаване на въпроси на изследваната група и събиране на отговорите им в писмена форма, чрез анкетни карти (въпросници). Анкетите съдържат фиксиран брой въпроси и варианти за отговор. Сред въпросите има и такива, които са с вариант за отворен отговор, давайки възможност за свободно изразяване на мнение.

Анкетните карти са разпространявани по време на събитията за популяризиране процеса на разработка на стратегията за ВОМР, изпратени са по електронен път и на хартиен носител на максимален брой заинтересовани страни, а за достигането им до по-широк кръг от хора са публикувани и на интернет страниците на МИГ „Нови пазар – Каспичан“, Община Нови пазар и Община Каспичан.

Анализ на проблемите и потребностите на анкетираните лица

Анализът представлява изследване на информацията от попълнените анкетни карти, които изразяват проблемите и потребностите на заинтересованите лица.

1.4. ЗНАЧИМОСТ НА АНКЕТНАТА КАРТА

Ползите от анкетното проучване са следните:

- Възможност за систематично събиране на данни от големи групи хора, което осигурява конкретна, количествена и актуална информация;
- Възможност да се достигне до повече социални групи с различни характеристики;
- Осигурява анонимност на участниците, което подбужда у хората чувство да са откровени и да изразят своите мнения и предпочитания свободно;
- Позволява стандартизиране на въпросите и методиката на събиране на данни. Това е полезно за сравнение и анализ на резултатите от различни анкети и за създаване на обективни показатели за оценка на стратегическото планиране;
- Осигурява обективни и валидни данни, което полага по-надеждна основа за вземане на решения и формулиране на стратегически действия, като се избягват субективността и предположенията;
- Подпомагат процеса по вземане на информирани решения, което е от изключителна важност при процеса на планиране на стратегия за развитие на територията. Също така се разбират нуждите, проблемите и предпочитанията на населението и се насочват усилията и ресурсите към области, които имат най-голямо въздействие и подкрепа от обществото.

2. АНАЛИЗ НА СЪБРАНАТА ИНФОРМАЦИЯ ОТ АНКЕТНИТЕ КАРТИ

В този раздел е представена анализираната информацията, извлечена от попълнените анкетни карти на хартиен и електронен носител.

2.1. СТРУКТУРА НА АНКЕТНАТА КАРТА

Структурата на анкетната карта е съставена от 18 въпроса – „затворени“ (в които са изброени възможните отговори, които се избират от респондента) и „отворени“ (в които респондентът има възможност да даде сам всякакъв отговор). Въпросите са:

1. „Има ли потенциал за развитие територията обхваната от МИГ и ако да, според Вас, какъв е той?“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **повече от една**;
2. „Според Вас, кои са трите основни проблема, които трябва приоритетно да се решат във вашето населено място/община?“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **до три**;
3. „Кои според Вас трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на вашето населено място/община?“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **до три**;
4. „Какъв основен принос към развитието на територията трябва да има Стратегията за местно развитие?“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **до три**;
5. „Според Вас, кои сектори/стопански сфери трябва да бъдат финансирани приоритетно? (с най-голям дял от бюджета на Стратегията)“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
6. „Мислите ли, че в бъдещата стратегия е необходимо да бъдат включени и други европейски програми, освен Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР)?“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
7. „Ако мислите, че трябва да се включат и други програми, то моля посочете:“ — към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **повече от една**;
8. „Ако бъдат включени и други програми, Вие имате ли интерес да кандидатствате по тях?“ - към въпроса са посочени няколко възможности, като респондентите могат да изберат **само една**;
9. „Интелигентните села (Smart Villages) са общности в селските райони, които използват иновативни решения, за да подобрят устойчивостта си, като се основават на местните силни страни и възможности. Те разчитат на подхода за широко участие за разработване и прилагат своята стратегия за подобряване на своите икономически, социални и/или екологични условия, по-специално чрез мобилизиране на решения, предлагани от цифровите технологии. Интелигентните села се възползват от сътрудничество и партньорство с други общности в селските и градските райони.

Прочитайки горното определение, нужно ли е според Вас в новата Стратегия да се включи възможността за финансиране на SMART VILLAGES (интелигентни селища) за

- територията на МИГ Нови пазар – Каспичан?*“ – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
10. *„Кои от изброените области/дейности биха представлявали интерес за Вас, като възможност за финансиране по различните програми:“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор по всяка програма, като респондентите могат да изберат **по няколко за всяка програма**;
11. *„Вашата организация/фирма кандидатствала ли е и осъществявала ли е проект/и по досегашните Стратегия за местно развитие 2007 – 2013 г. и Стратегия за Водено от общностите местно развитие за периода 2014 – 2020 г.?“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
12. *„Имате ли намерение да кандидатствате с Ваши проект пред МИГ, ако бъде одобрена Стратегията за периода 2023 - 2027?“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
13. *„Ако сте решили или обмисляте да кандидатствате, то в кой сектор би бил вашият проект?“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **повече от една**;
14. *„Ако Вашето населено място получи помощ от 200 хиляди евро и трябва да ги инвестира в един единствен проект, в коя сфера би трябвало да бъде този проект според вас?“* – към въпроса няма посочени възможности за отговор, като респондентите могат да отговорят в **свободен текст**;
15. *„Вид на организацията, която представлявате:“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
16. *„Вашият пол е:“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
17. *„Вашата възраст е:“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**;
18. *„Вие живеете в:“* – към въпроса са посочени няколко възможности за отговор, като респондентите могат да изберат **само една**.

2.2. АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ ОТГОВОРИ

2.2.1. Въпрос 1. „Има ли потенциал за развитие територията обхваната от МИГ и ако да, според Вас, какъв е той?“

От проведеното проучване на територията на МИГ и участвалите респонденти в него става ясно, че мнозинството виждат потенциал за развитие на територията на МИГ. Потенциалът е в богатото културно наследство(24,3%), красивата и съхранена природа (20,3%) и плодородните земеделски земи (17,3%).

Други потенциали, които респондентите открояват, са: изградената публична инфраструктура (13,9%), наличните производствени мощности (8,9%), квалифицираната работна сила (7,4%), горите и горските продукти (5,9%).

Едва трима от респондентите са посочили, че територията на МИГ няма потенциал за развитие.

От гореизложените резултати може да се обобщи, че представата на респондентите за развитие на територията е чрез красивата местна природа, богатото културно наследство и

плодородните земеделски земи, които са основа за развитието на **интегриран туризъм и земеделие**.

Фигура 1: Потенциал за развитие на територията спрямо нагласите на анкетираниите

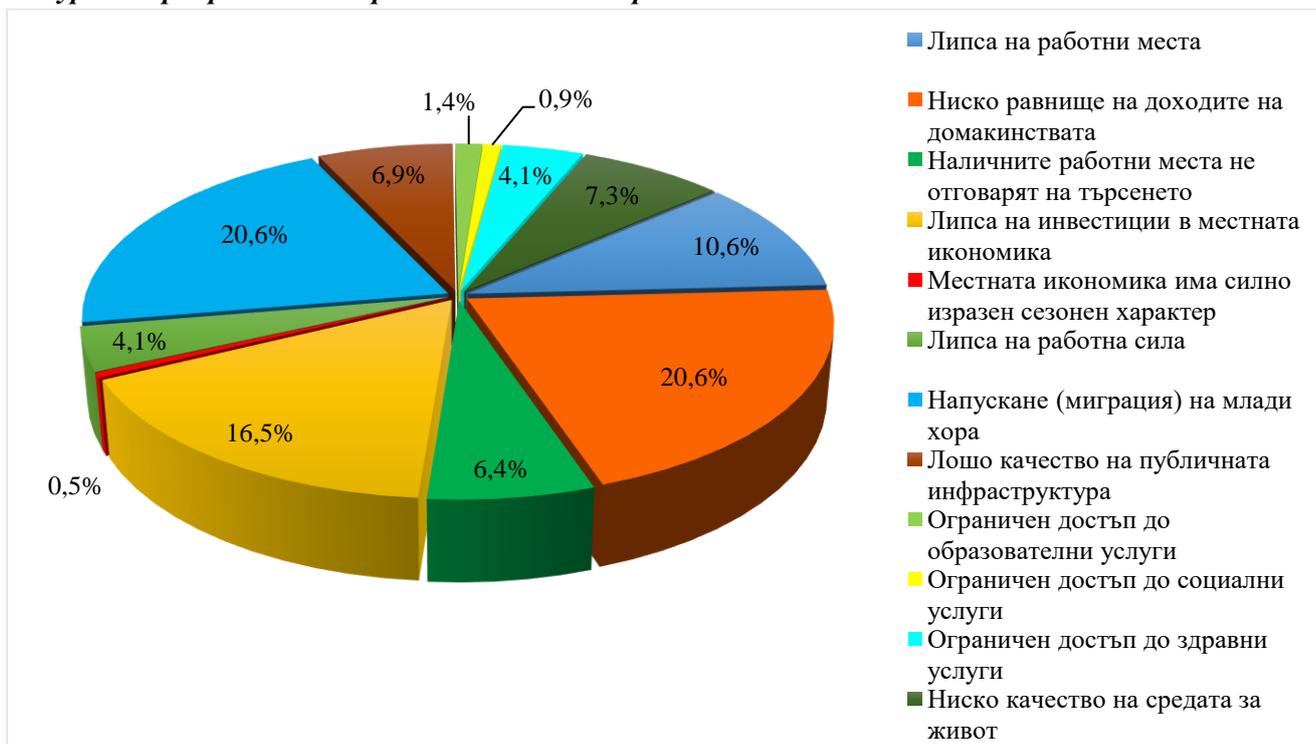
2.2.2. Въпрос 2. „Според Вас, кои са трите основни проблема, които трябва приоритетно да се решат във вашето населено място/община? (моля, посочете до три отговора)“

Най-големите проблеми, които очертават респондентите и които трябва да се решат на територията на МИГ, са миграцията на младите хора, ниското равнище на доходите на домакинствата и липсата на инвестиции в местната икономика. Тези проблеми съставят 57,7% от мнението на анкетираниите лица.

Липсата на работни места (10,6%) и ниското качество на средата за живот (7,3%) са също основни проблеми за развитието на територията на МИГ.

Други проблеми, които респондентите открояват, са лошото качество на публичната инфраструктура (6,9%) и това, че работните места не отговарят на търсенето (6,4%). Мнението за ниското качество на средата за живот е продиктувано от забелязани фактори сред респондентите за качеството на водата и въздуха, шумовото замърсяване, състоянието на почвите и биоразнообразието или ниската енергийна ефективност. Сходен брой от респондентите са отбелязали, че проблем е ниското качество на публичната инфраструктура, което се дължи на лошото състояние на някои от елементите на публичната инфраструктура: транспортна, енергийна, водоснабдителна и канализационна, комуникационна, градска, образователна и здравна инфраструктури. Тук следва да се отбележи, че посочените отговори са свързани с ограничения достъп до здравни, социални и образователни услуги.

Фигура 2: Приоритетни за решаване основни проблеми

2.2.3. Въпрос 3. „Кои според Вас, трябва да са трите приоритета за бъдещо развитие на вашето населено място/община? (моля, посочете до три отговора)“

Трите основни приоритета за бъдещо развитие на населеното място/община според отговорите на респондентите, трябва да са **подкрепата и стимулирането на дребния бизнес** (22,0%), **подобряването на техническата инфраструктура** (18,3%) и на **средата на живот** (18,3%).

Други 13,3% от отбелязаните отговори са за подобряване на сградния и жилищен фонд (вкл. мерки за енергийна ефективност) в населените места, а трети (11,9%) за включване на дейности за опазване на околната среда. 7,3% от отговорите на анкетираните лица са за насочване на усилия за подобряване на достъпа и качеството на образование.

Малка част от хората са посочили, че осигуряването на медицински и лекарствени продукти, осигуряването на редовен достъп до основни хранителни продукти и продукти за бита, както и подобряването на социалните услуги трябва да бъдат приоритизирани при развитието на техните населени места или община. Тази част от хората предимно населява малките населени места (селата), в които предлаганите услуги са със затихващи функции поради засилените миграционни процеси от началото на века.

Фигура 3: Основни приоритети за бъдещо развитие

2.2.4. Въпрос 4. „Какъв основен принос към развитието на територията трябва да има Стратегията за местно развитие? (моля, посочете до три отговора)“

Отговорите на респондентите на въпрос 4 подпомагат процеса на дефиниране на конкретни цели и приоритети в бъдещата Стратегия на ВОМР на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“.

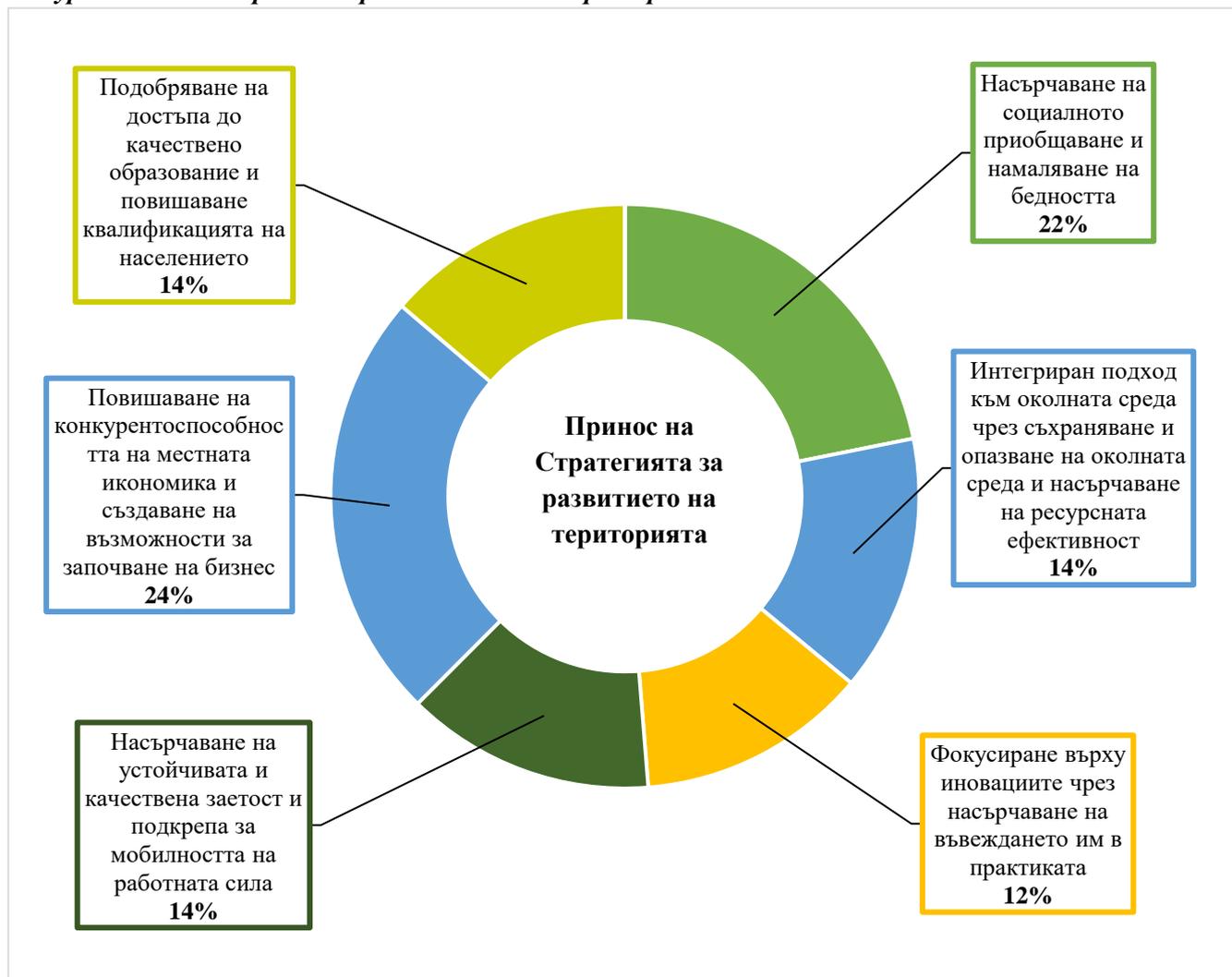
Основна част от отговорите на респондентите (между 22% и 24%) са очертали, че стратегията трябва да подпомага повишаването на конкурентоспособността на местната икономика, насърчаването на социалното приобщаване и намаляването на бедността.

Респондентите също споделят (14% от получените отговори по въпроса), че стратегията трябва да има основен принос към развитието на територията на МИГ с „*подобряване на достъпа до качествено образование и повишаване квалификацията на населението*“, „*насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила*“ и

„Интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност“.

Най-малко е посочван отговор „фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката“ (12%) като принос за развитие на територията на МИГ.

Фигура 4: Основен принос за развитието на територията

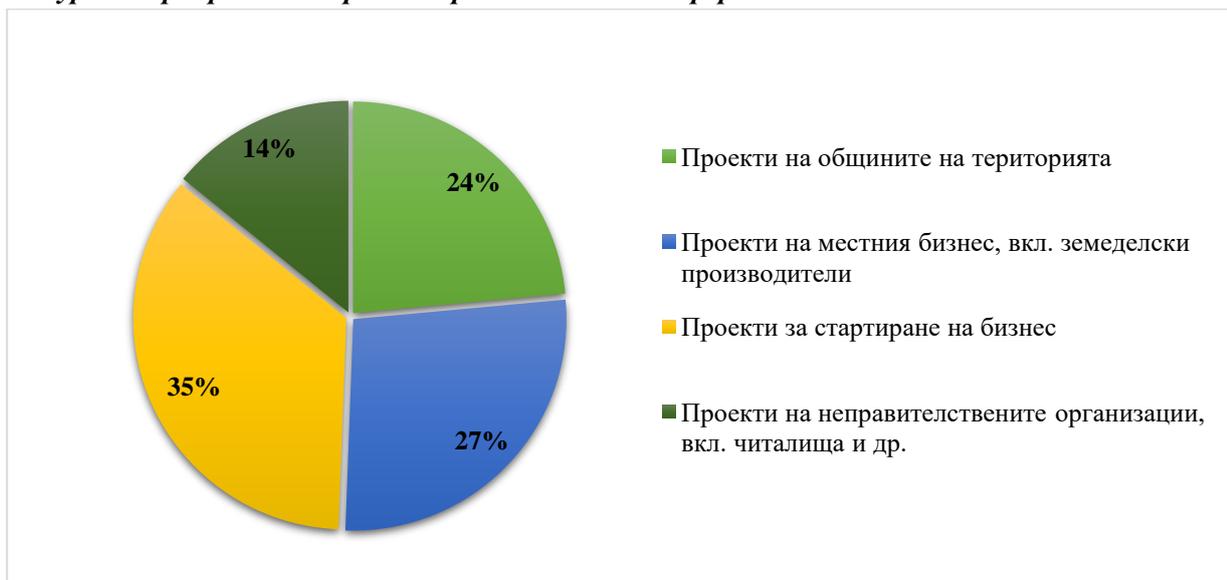

2.2.5. Въпрос 5. „Според Вас, кои сектори/стопански сфери трябва да бъдат финансирани приоритетно? (с най-голям дял от бюджета на Стратегията)“

Анкетираните лица очакват приоритетно чрез Стратегията да се финансират проекти за стартиране на бизнес (35%). Друга част от тях (27%) отбелязва финансирането на проекти на местния бизнес (в т.ч земеделски производители) като приоритетно. Трети (24%) посочват, че приоритетни за финансиране трябва да са проектите на общините на територията на МИГ.

Едва 14% от отговорилите на този въпрос, са посочили, че проектите на НПО (включително читалищата) трябва да формират най-голям дял в бюджета на Стратегията на МИГ.

Фигура 5: Приоритетно финансирани стопански сфери

2.2.6. Въпрос 6. „Мислите ли, че в бъдещата стратегия е необходимо да бъдат включени и други европейски програми, освен Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР)?“

Включването на други европейски програми в бъдещата Стратегия е посрещнато с оптимизъм, тъй като 57% от респондентите мислят, че непременно трябва те да се включват. Друга, по-малка част от отговорилите, също смятат, че е необходимо включването на други европейски програми, но само, ако е ясно, че има кандидати за тях. Едва 5% от респондентите не смятат добавянето на нови програми в Стратегията за необходимо.

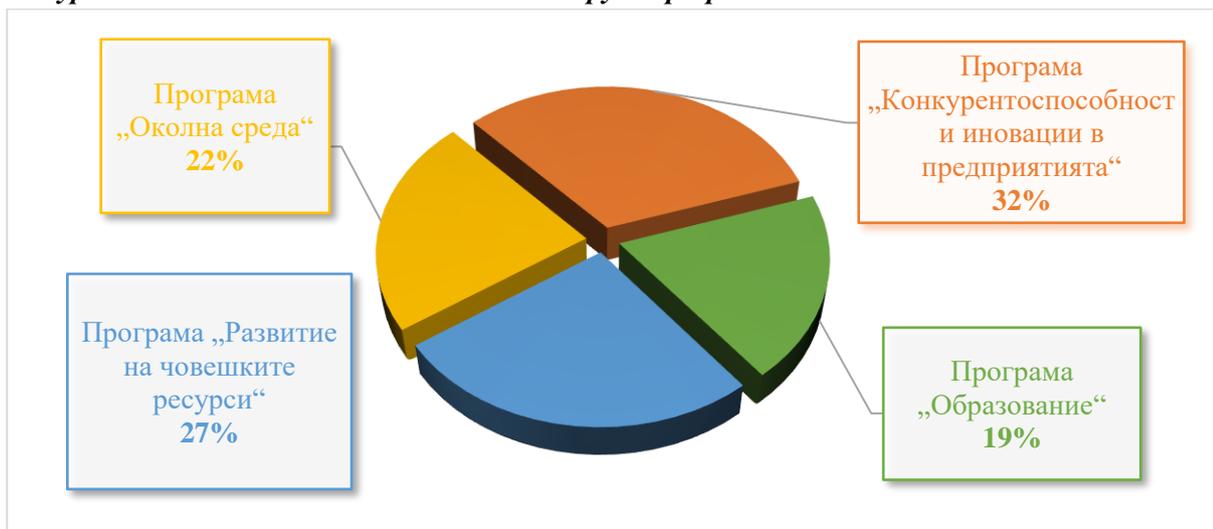
Фигура 6: Необходимост от включване на други европейски програми в СВOMP

2.2.7. Въпрос 7. Ако мислите, че трябва да се включат и други програми, то моля посочете:

От всички получени отговори по въпроса, най-много са за включване на програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (32%) и програма „Развитие на човешките ресурси“ (27%) в бъдещата стратегия за ВOMP. Друга, по-малка част от отговорите, е за необходимостта от включване на програма „Околна среда“ (22%) и програма „Образование“ (19%) в Стратегията.

Фигура 7: Необходимост от включване на други програми в СВOMP

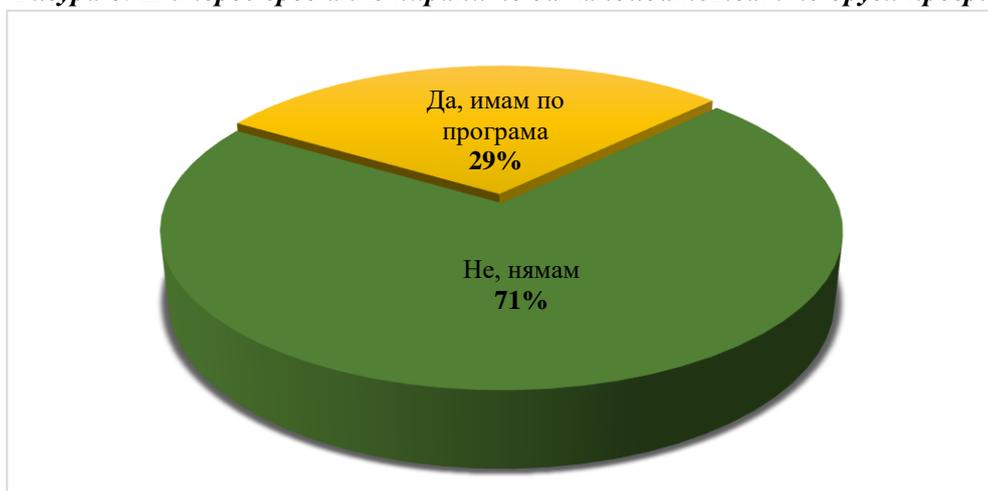

2.2.8. Въпрос 8. „Ако бъдат включени и други програми, Вие имате ли интерес да кандидатствате по тях.“

Получените отговори по въпроса очертават особена нагласа сред анкетираните лица на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“. В предходен въпрос (Въпрос 6) 95% от респондентите мислят, че е необходимо включването на други програми в Стратегия на ВOMP и посочват във Въпрос 10, какви трябва да бъдат те. Отговорите на Въпрос 8 показват, че респондентите, въпреки че имат желание за включването на нови програми в Стратегията, **нямат интерес да кандидатстват по новите програми, ако те бъдат включени**. Само 29% от отговорилите посочват интерес по конкретна програма, както следва:

- по програма „Околна среда“;
- по програма „Развитие на човешките ресурси“;
- по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятия“;
- по програма „Образование“;
- останалите отговорили посочват програми, свързани със спорт, стартиране на бизнес, в сферата на образованието и занимателните центрове за деца, както и такива за нулева безработица и въвличане в заетост на лица, които нямат завършено образование.

Фигура 8: Интерес сред анкетираните да кандидатстват по други програми

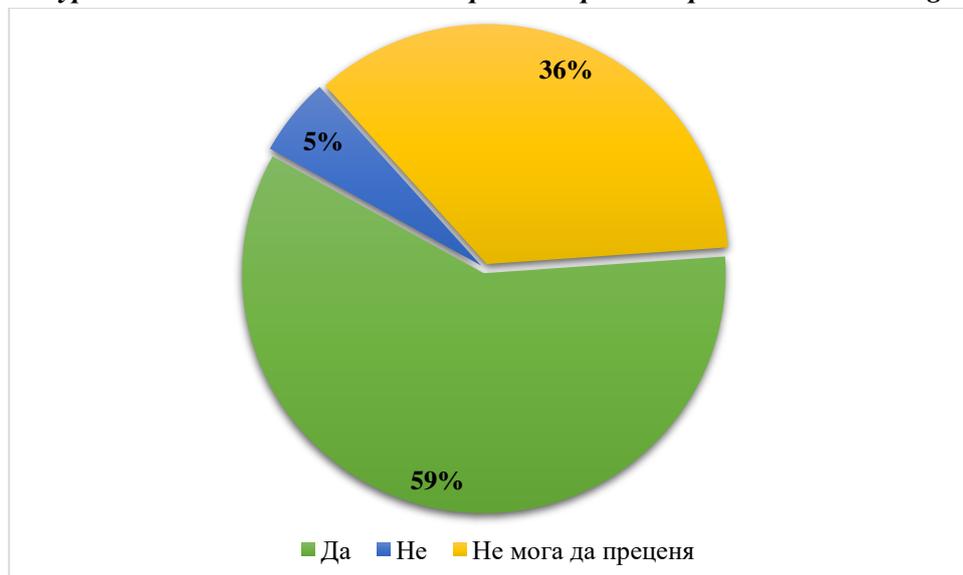
2.2.9. Въпрос 9. „Нужно ли е според Вас в новата Стратегия да се включи възможността за финансиране на SMART VILLAGES (интелигентни селища) за територията на МИГ Нови пазар – Каспичан?“

Интелигентните села (Smart Villages) са общности в селските райони, които използват иновативни решения, за да подобрят устойчивостта си, като се основават на местните силни страни и възможности. Те разчитат на подхода за широко участие за разработване и прилагат своята стратегия за подобряване на своите икономически, социални и/или екологични условия, по-специално чрез мобилизиране на решения, предлагани от цифровите технологии. Интелигентните села се възползват от сътрудничество и партньорство с други общности в селските и градските райони.

С кратък пояснителен текст в анкетата преди въпрос 9, анкетирани са придобили представа за концепцията „Smart Villages“, което предполага информирани отговори от тяхна страна.

Голяма част от отговорилите на този въпрос смятат, че е необходимо да се планира финансиране на „Smart villages“ (59%), докато други 36% не могат да преценят. Останалите 5% считат, че не е нужно да се включва финансиране за интелигентни села.

Фигура 9: Необходимост от планиране на финансиране на Smart villages

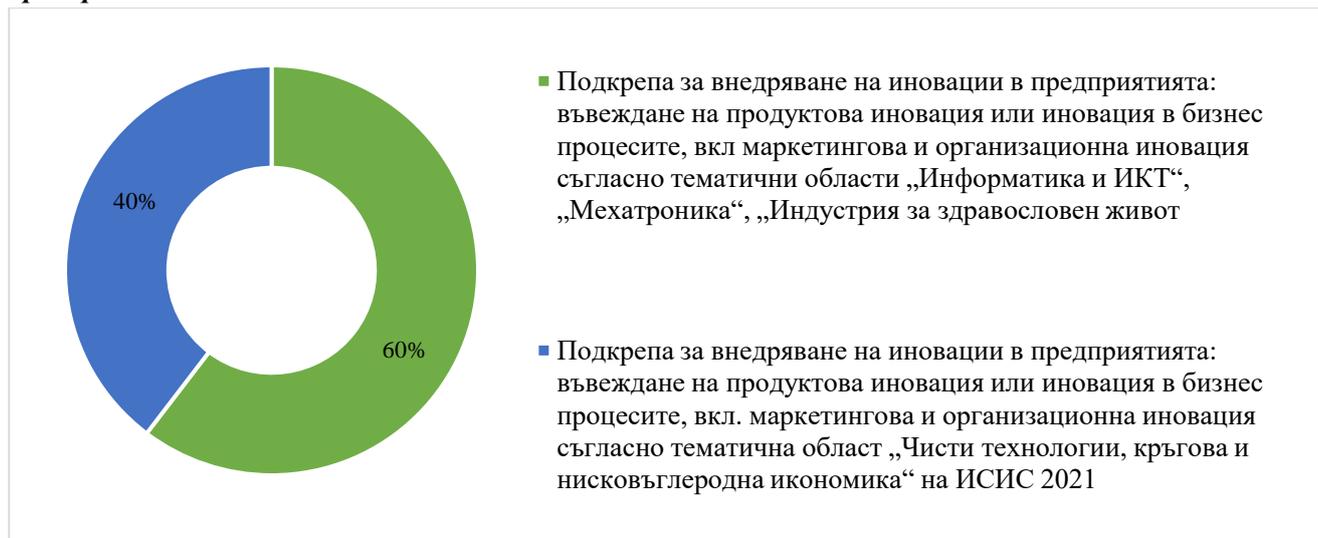
2.2.10. Въпрос 10. „Кои от изброените области/дейности биха представлявали интерес за Вас, като възможност за финансиране по различните програми?“

Въпрос 10 е структуриран така, че да може да се разбере, кои от изброените дейности по четири програми, представляват интерес за респондентите, като възможност за финансиране. Получените отговори спомагат за процеса по планиране на стратегията за ВОМР, която да отговаря максимално на потребностите на местните заинтересовани групи.

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятия“ привлича вниманието на голяма част от анкетирани лица. 60% от тях отбелязват, че имат интерес към дейностите за внедряване на иновации в предприятията съгласно тематични области като „Информатика и ИКТ“, „Мехатроника“, „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“, „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ на ИСИС 2021-2027.

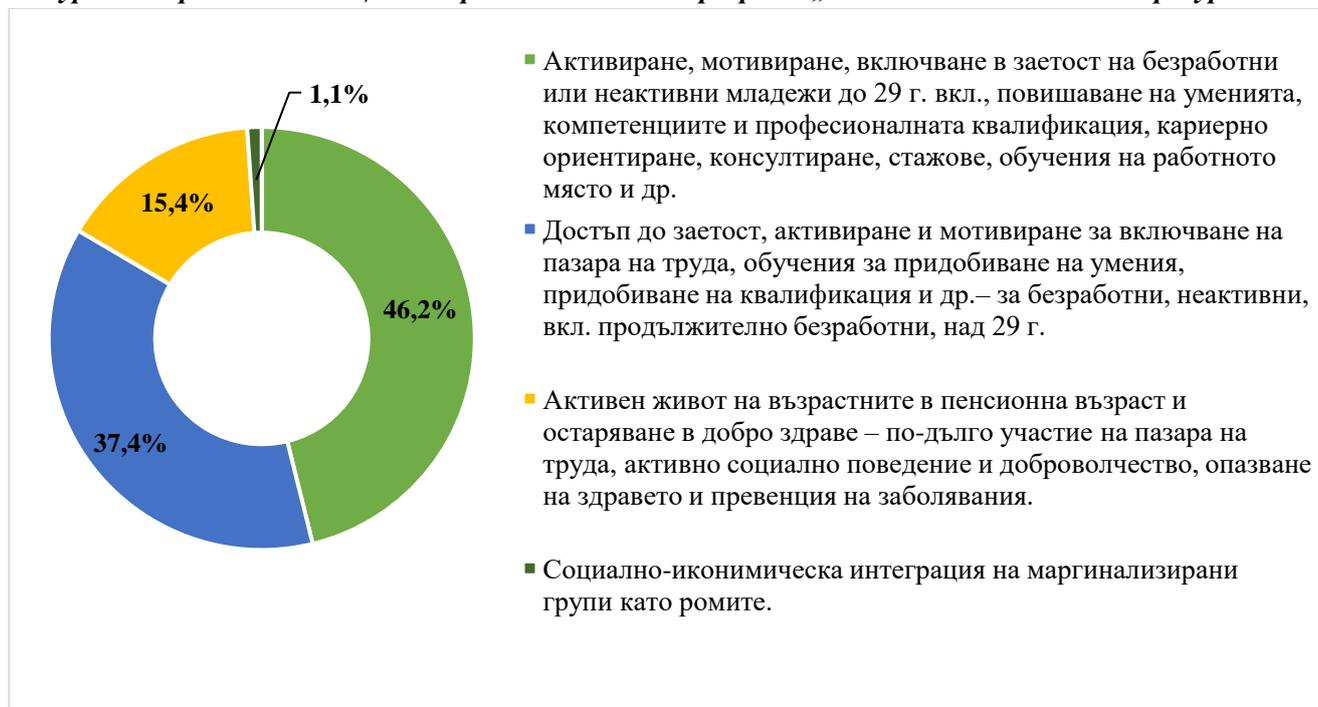
Останалите 40% са отбелязали, че интерес представляват дейностите за внедряване на иновации в предприятията съгласно тематична област „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“ на ИСИС 2021-2027.

Фигура 10: Представляващи интерес дейности по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“

Следващата графика показва кои дейности по програма „Развитие на човешките ресурси“ представляват интерес според респондентите за местното население. Това са дейностите, свързани с безработните или неактивни младежи до 29 г. и осигуряване на достъп до заетост на неактивни, продължително безработни и лица над 29 годишна възраст. Заинтересоваността сред респондентите към дейности за активен живот на възрастните в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве е ниска. Изключително нисък е интересът към дейности за социално-икономическа интеграция на маргинализирани групи.

Фигура 11: Представляващи интерес дейности по програма „Развитие на човешките ресурси“

В областта на програма „Образование“ са определени 7 дейности, които бъдещата стратегията за ВОМР може да обхване и биха представлявали интерес сред заинтересованите групи (лица). В отговорите на респондентите преобладават две от 7-те дейности. Те се отнасят към повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда (22%) и насърчаване създаването на училищни общности (17%).

Подкрепата за ангажиране на местните общности също буди интерес като дейност сред респондентите и събира 15% от всички отговори.

С равен брой са отбелязаните отговори за дейностите за осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и труднодостъпни райони (13%) и повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непдагогическия персонал (13%).

По-малка част от анкетираните имат интерес към дейности, насочени към обучения за родители и техните права и задължения, свързани с образованието на децата им (11% от всички отговори), както и към такива за осигуряване на учебни пособия и допълнителна ангажираност на педагогическите специалисти с учениците от маргинализираните групи (9% от отговорите).

Фигура 12: Представяващи интерес дейности по програма „Образование“

В анкетното проучване към програма „Околна среда“ са посочени две дейности, от които респондентите могат да изберат тази, от която ще имат полза. На този въпрос са дали отговор 75% от всички анкетирани лица. От тях 67% са отбелязали, че имали интерес към дейности за подобряване на защитата и опазването на природата (в т.ч. биологичното разнообразие, изграждане на екологосъобразната инфраструктура и намаляване на всички форми на замърсяване). Останалата част от отговорилите (33%) са избрали дейности за повишаване на осведомеността относно екологосъобразни практики за ограничаване на негативното въздействието върху околната среда от поведението на потребителите.

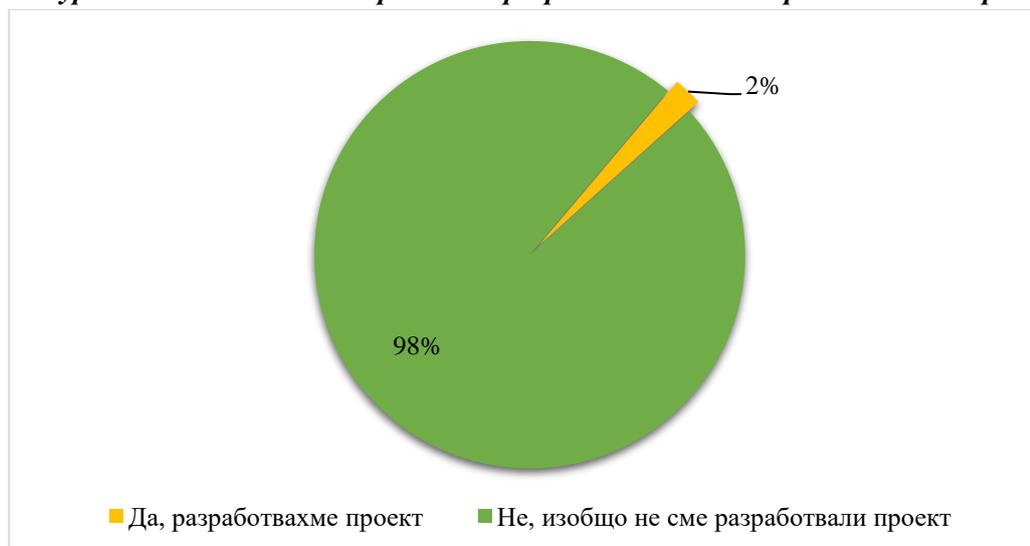
Фигура 13: Представляващи интерес дейности по програма „Околна среда“

2.2.11. Въпрос 11. „Вашата организация/фирма кандидатствала ли е и осъществявала ли е проект/и по досегашните Стратегия за местно развитие 2007 – 2013 г. и Стратегия за Водено от общностите местно развитие за периода 2014 – 2020 г.?”

Респондентите нямат опит в разработването на проект по стратегия за ВОМР. Това сочат резултатите от анкетата, като само 2% от респондентите имат опит, а останалите 98% нямат.

Фигура 14: Опит на анкетираните в разработването на проекти към стратегията на МИГ

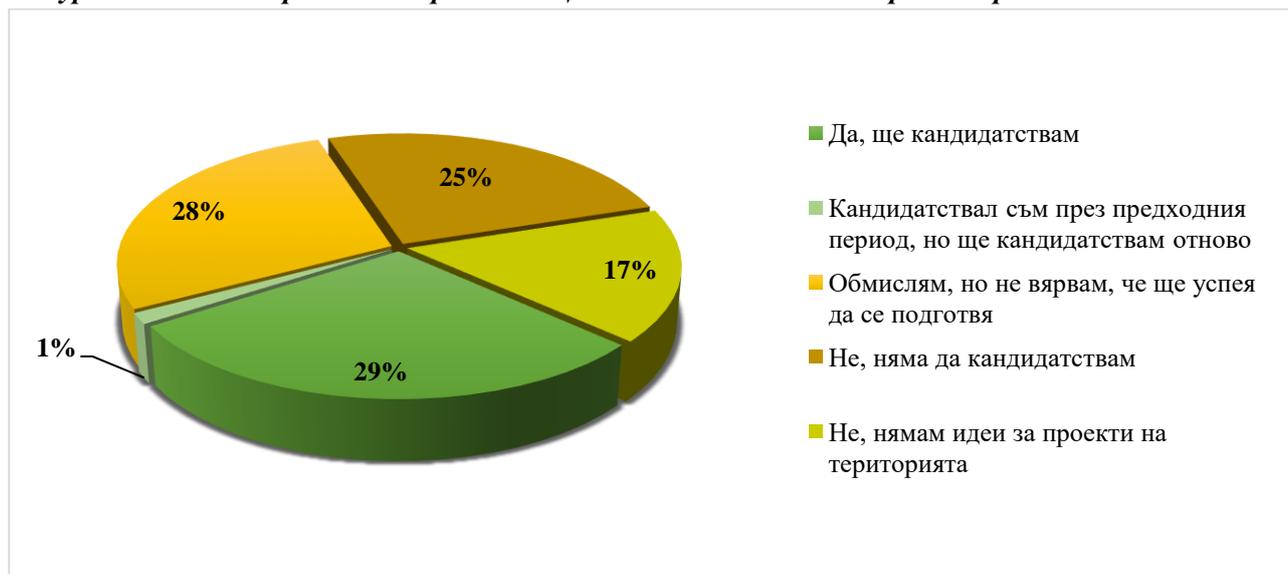

2.2.12. Въпрос 12. „Имате ли намерение да кандидатствате с Ваш проект пред МИГ, ако бъде одобрена Стратегията за периода 2023 - 2027?“

По-голямата част от лицата, отговорили на този въпрос, са чували или имат някакъв опит с процеса по кандидатстване с проектно предложение пред МИГ. 89% от анкетираните лица са отговорили на въпроса. От тях 29% са отбелязали, че ще кандидатстват с проект пред МИГ, други 28% обмислят, дали да кандидатстват, но не вярват, че ще успеят с подготовката. Само 1% един от респондентите посочва, че е кандидатствал преди и ще кандидатства отново с проект пред МИГ.

25% от далите отговор са посочили, че нямат намерение да кандидатстват с проект пред МИГ, а други 17% нямат идеи за проекти.

Фигура 15: Нагласа сред анкетираните лица да кандидатстват с проект пред МИГ

2.2.13. Въпрос 13. „Ако сте решили или обмисляте да кандидатствате, то в кой сектор би бил вашият проект“

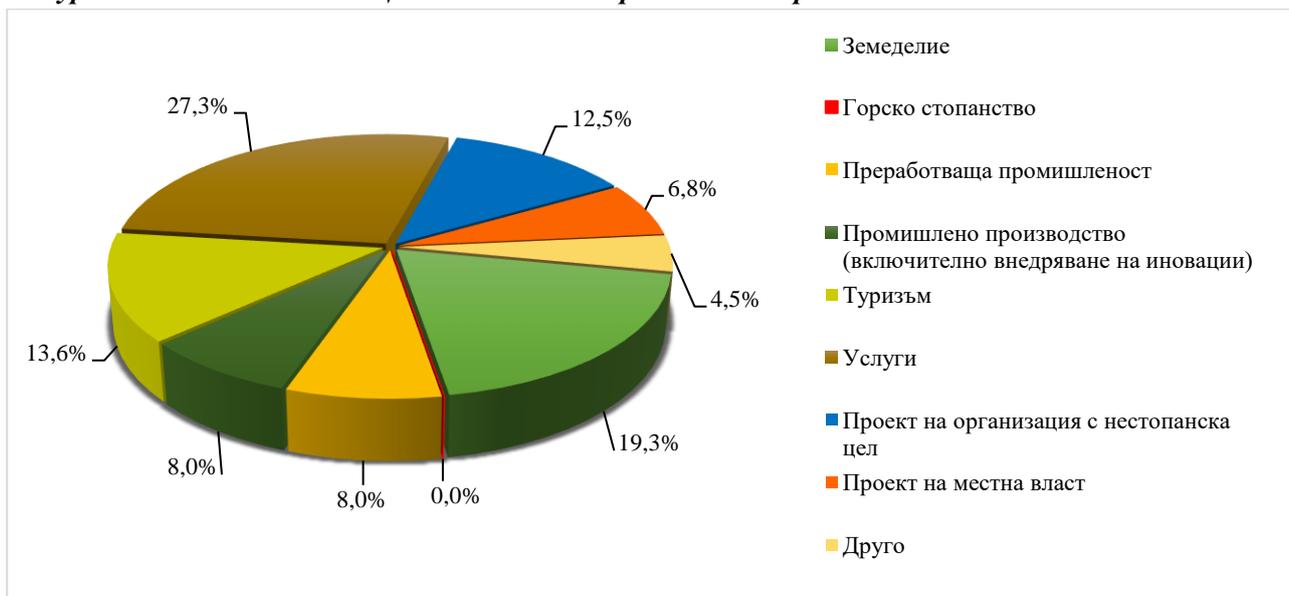
Нагласите на респондентите, които са решили или обмислят да кандидатстват със собствен проект пред МИГ, смятат той да бъде свързан със сектора на услугите, земеделието, туризма или такъв, свързан с дейността на местните НПО.

Лицата, които са решили или ще кандидатстват с проект в сферата на услугите са най-много – 27,3%, след които се нареждат тези с проекти в сферата на земеделието (19,3% - 12,5% с проекти в растениевъдството и 6,8% в животновъдството) и туризма (13,6%).

12,5% от анкетираните отбелязват, че са решили и обмислят да кандидатстват с проекти на организации с нестопанска цел пред МИГ за настоящият период на Стратегията, в случай че тя бъде одобрена.

Анкетираните лица, които ще вземат участие с проекти пред МИГ в сектора на преработващата промишленост и промишленото производство (включващо внедряване на иновации) обхващат по 8,0% от всички лица, а други 4 % са положили отметка на „Друго“ и са написали конкретни проекти или дейности – „Подобряване на квалификацията на кадри в техническата сфера“, „Сладкарница с детски кът“, „Монтиране на фотоволтаици със стопанска цел“, „Проекти насочени в сферата на образованието“.

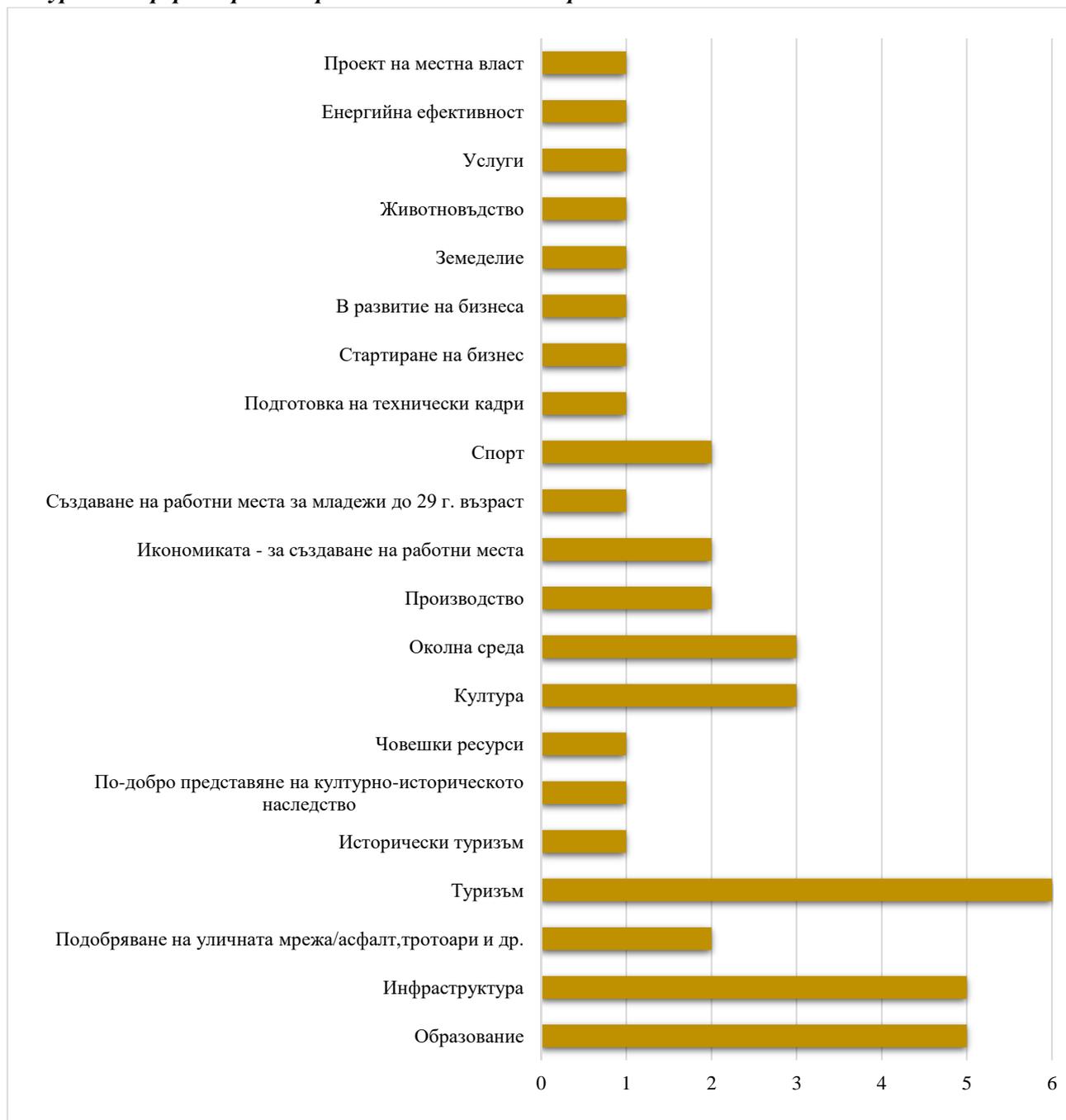
Фигура 16: Нагласи на бъдещите кандидати пред МИГ за проектна област

2.2.14. Въпрос 14. „Ако Вашето населено място получи помощ от 200 хиляди евро и трябва да ги инвестира в един единствен проект, в коя сфера би трябвало да бъде този проект според вас?“

На този въпрос са отговорили малко над половината от анкетираните лица – 52%. Респондентите посочват, че при помощ от 200 хиляди евро за един проект в тяхното населено място, то той трябва да е насочен предимно в сферата на туризма, образованието, инфраструктурата, културата и околната среда. Останалата част от респондентите са дали други отговори, повечето от които са с икономическа, отколкото социална насоченост. Следващата графика представя отговорите на респондентите:

Фигура 17: Сфера за реализиране на най-желания проект

2.2.15. Въпрос 15. „Вид на организацията, която представлявате:“

Сред отговорилите на въпроса се вижда ясно, че преобладават физическите лица (60%) и юридическите лица (11%). Представителите на читалищата (5%) и общинска администрация (5%) имат равен дял сред взелите участие в анкетата лица. Същото се отнася и за дяловете на представителите на образователни институции (4%), едноличните търговци (4%) и неправителствените организации (4%). В проучването са участвали също земеделски производители (3%) и спортни клубове/туристически организации (3%).

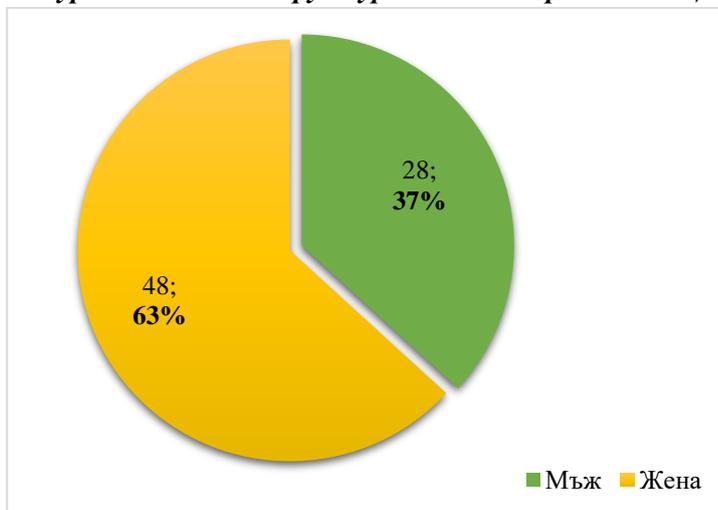
Фигура 18. Вид на респондентите

2.2.16. Въпрос 16. „Вашият пол е:“

От всички анкетирани лица 91% са отговорили на въпроса. От тях 63% са жени, а мъжете са 37%.

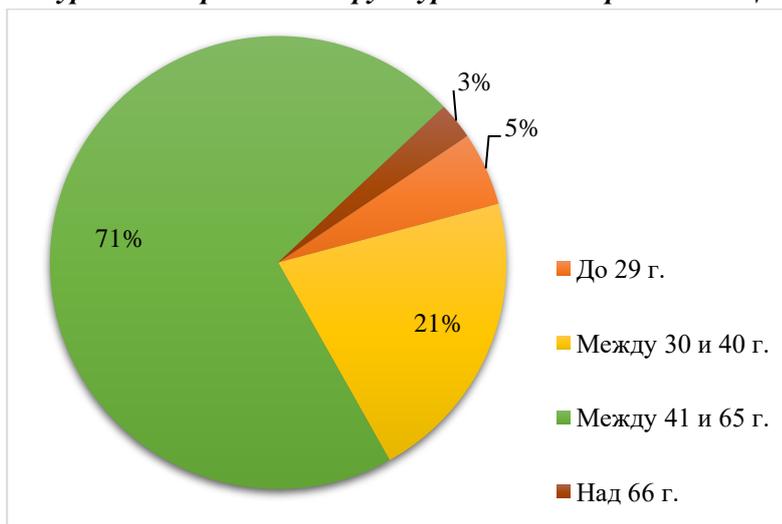
Фигура 19: Полова структура на анкетираните лица

2.2.17. Въпрос 17. „Вашата възраст е:“

Възрастовата структура на респондентите е предимно между 41 и 65 годишна възраст (71%). Други 21% са на възраст между 30 и 40 години, а трети - на възраст до 29 години (5%). Едва 3% от анкетираните са над 66 годишна възраст.

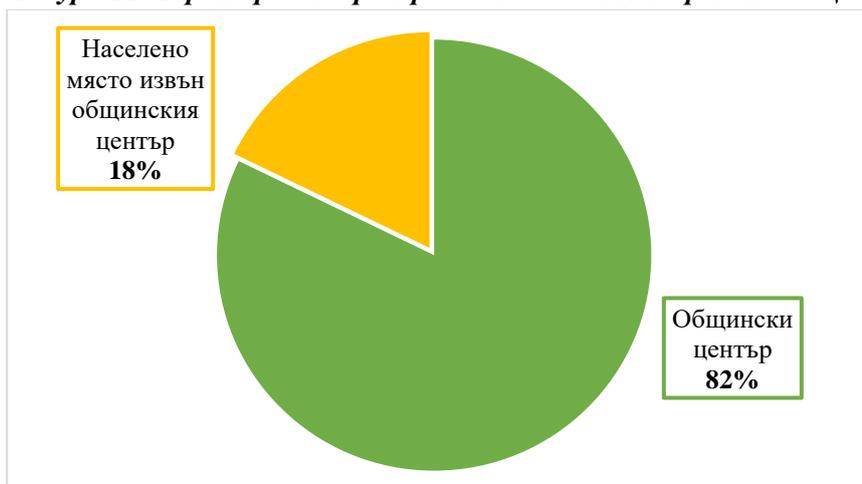
Фигура 20: Възrastова структура на анкетираните лица

2.2.18. Въпрос 18. „Вие живеете в:“

Основна част от анкетираните лица (82%) живеят в двата общински центъра на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ (гр. Нови пазар и гр. Каспичан). Останалата част от респондентите (18%) живеят в населени места извън общинските центрове.

Фигура 21: Териториално разпределение на анкетираните лица

2.3. ИЗВОДИ ОТ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ

След проведеното анкетно проучване сред местното население на територията на МИГ (заинтересовани страни) и след индивидуален анализ на получените отговори могат да се направят следните изводи, които да послужат за определяне на препоръките за приоритетните области за финансиране:

- Основните потенциали за развитие на територията на МИГ, които очертават респондентите, са богатото културно наследство, красивата и съхранена природа, плодородните земеделски земи и изградената публична инфраструктура;
- Сред основните приоритети за решаване са тези, свързани с напускането на младите хора, ниското равнище на доходите на домакинствата, липсата на инвестиции в икономиката и работни места;

- Трите приоритета за развитие населените места/общините на територията на МИГ трябва да са свързани с подкрепа и стимулиране на дребния бизнес, подобряване на средата на живот и техническата инфраструктура;
- Бъдещата Стратегия трябва да допринесе за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и създаване на възможности за започване на бизнес, насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на социалната бедност;
- Проектите за стартиране на бизнес и проектите на местния бизнес, вкл. земеделските производители, трябва да бъдат финансирани приоритетно;
- Голяма част от респондентите изявяват желание да бъдат включени нови програми в Стратегията, като програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ и програма „Развитие на човешките ресурси“, които да обхващат дейности свързани с внедряване на иновации в предприятия и активиране, мотивиране и включване в заетост на безработни или неактивни младежи до 29 г. възраст. **В същото време само 29% от анкетираните имат желание да кандидатстват по новите програми! Това поставя под съмнение дали ще има реални кандидати по новите мерки в случай на включването им и одобрението на Стратегията;**
- Голяма част от отговорилите не са разработвали проект, но имат желание да кандидатстват пред МИГ, в случай че Стратегията бъде одобрена;
- Бъдещите кандидати и техните проектни предложения ще бъдат в областта на земеделието, услугите, туризма и проекти на организация с нестопанска цел.

2.4. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР НА МИГ „НОВИ ПАЗАР – КАСПИЧАН“ 2023-2027 Г.

Настоящите препоръки са изготвени на база резултатите от проведеното анкетно проучване и целят да подпомогнат процеса по определяне на конкретни цели, приоритети и дейности на бъдещата Стратегията за ВОМР на МИГ „Нови пазар – Каспичан“. Препоръките са следните:

- Препоръчително е стратегията да бъде насочена към развитие на основните потенциали на територията на МИГ, като богатото културно наследство, красивата и съхранена природа, плодородните земеделски земи и изграждането на публична инфраструктура;
- При разработването на Стратегията е необходимо да се зложат дейности и конкретни проекти за насърчаване на заетостта (в частност на лицата до 29-годишна възраст) и повишаване равнището на доходите на населението, задържане на младото население на територията на МИГ, повишаване на инвестициите в местната икономика;
- Основните приоритети за развитието на населените места/общините на територията на МИГ е необходимо да бъдат с фокус подобряване на техническата инфраструктура (улична мрежа, тротоари, улично осветление, алеи и др.) и средата на живот (места за отдих, забавления, спортни съоръжения, площадки и др.) и подкрепа и стимулиране на дребния бизнес;
- Основният принос на Стратегията на ВОМР трябва да бъде повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и създаване на възможности за започване на бизнес и насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността;

- Приоритетните за финансиране проекти трябва да са тези, които са на местния бизнес и земеделските производители, както и онези, които са за стартиране на бизнес;
- Необходимо е включването на програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ в бъдещата Стратегия като възможност за финансиране, като дейностите по нея трябва да са насочени към подкрепа за внедряване на иновации в предприятията съгласно тематични области „Информатика и ИКТ“, „Мехатроника“, „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“, „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ на ИСИС 2021-2027;
- Програма „Образование“ е препоръчително да бъде включена в Стратегията като възможност за финансиране, а дейностите по нея трябва да са насочени към повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда (вкл. психологическа подкрепа, допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности) и насърчаване създаване на училищни общности (в такива общности ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда);
- Пожелателно е програма „Околна среда“ да бъде включена в Стратегията, като дейностите по нея да реферират към подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване;
- Програма „Развитие на човешките ресурси“ като източник на финансиране ще бъде подходяща за Стратегията, в случай че дейностите по нея са за **активиране, мотивиране, включване в заетост на безработни или неактивни младежи до 29 г.** (вкл. повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация, кариерно ориентиране, консултиране, стажове, обучения на работното място и др.) и **осигуряване на достъп до заетост** (активиране и мотивиране за включване на пазара на труда, обучения за придобиване на умения, придобиване на квалификация и др. – за безработни, неактивни, вкл. продължително безработни, над 29 г.);
- При разработването на стратегия да се планират такива дейности и мерки, които подпомагат осведомеността сред местното население за начина на подготовка на проектно предложение пред МИГ и ползите от Стратегията за ВОМР на територията на МИГ.

3. ИНДЕНТИФИЦИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Заинтересованите страни в процеса на подготовката и прилагането на Стратегията за ВОМР на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ следва да са:

- със съвпадащи интерес и възможности;
- свързани с реализиране на стратегия за ВОМР;
- включително като потенциални получатели на финансова помощ и ползватели на резултати от нейното изпълнение.

Съгласно горното, за идентифициране на групите заинтересовани страни са формулирани следните **критерии**:

- да са местни за територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ – да имат седалище в територията и обхватът на дейността им да е на територията на община Нови пазар и община Каспичан, и
- да имат общ/съвпадащ косвен или пряк интерес от прилагането на Стратегията за ВОМР, като:
 - а) свързани са с реализирането на целите на Стратегията за ВОМР, като се ползват косвено от прилагането на проектите (чрез подобрената среда, по-качествени услуги, работни места и т.н.); или
 - б) са потенциални преки бенефициенти по Стратегията за ВОМР.

Въз основа на проведените проучвания са идентифицирани 6 групи заинтересовани страни. Те са представени по-долу, като са групирани по основните сектори – публичен, стопански и нестопански.

Публичният сектор, по смисъла на Указанията за кандидатстване по мярка 19.1., включва юридически лица, които се представляват от орган на изпълнителната власт по чл. 19, ал. 2, 3 и 4 от Закона за администрацията или от служител на централната или териториалната администрация на изпълнителната власт, на общината, на общинския съвет, кмет и заместник-кмет на община, кметство или район, кметски наместник, общински съветник и областен управител, който представлява съответния орган въз основа на писмено решение, представено на МИГ, както и публични лица, които получават финансиране от държавния или общинския бюджет.

Стопанският сектор, по смисъла на Указанията за кандидатстване по мярка 19.1., включва лица, регистрирани да извършват дейност по Търговския закон или по Закона за кооперациите, организация, обединяваща и защитаваща техни интереси, както и физически лица, осъществяващи стопанска дейност по смисъла на § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. По смисъла на тази разпоредба кмет, заместник-кмет или общински съветник, както и юридическо лице, собственост или управлявано от кмет, заместник-кмет или общински съветник или на служител на МИГ няма право да бъде член на колективния управителен орган на МИГ от квотата на стопанския сектор.

Нестопанският сектор, по смисъла на Указанията за кандидатстване по мярка 19.1., включва лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища, както и физически лица, самоопределящи се като представители на този сектор. Физическото лице декларира писмено принадлежността си към този сектор. Общински съветник, кмет, заместник-кмет или служител в община, кметство или район, самоопределил се като представител на нестопанския сектор или представляващ друг представител на нестопанския сектор, не може да бъде член на колективния управителен орган на МИГ. Юридическо лице, в управителните органи на което член е кмет, заместник-кмет, общински съветник или служител на МИГ, не може да бъде член на колективния управителен орган на МИГ от квотата на нестопанския сектор.

Основните групи заинтересовани страни на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ са дефинирани както следва:

- Група 1: Публичен сектор;
- Група 2: Стопански сектор;
- Група 3: Нестопански сектор.

Таблица 1: Групи заинтересовани страни на територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“

ЗАИНТЕРЕСОВАНА СТРАНА
ПУБЛИЧЕН СЕКТОР
1. Публични органи (общини, кметства и други публични органи)
2. Образователни и обучителни организации, организации в областта на социалното включване и маргинализираните общности
СТОПАНСКИ СЕКТОР
3. Предприятия извън сектора на земеделието
4. Земеделски производители и преработватели
НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР
5. Културни организации (вкл. читалища, културни дейци – физически лица и др.)
6. НПО от всички сектори